

Vrijheid vraagt om een vrije geest

(Johan Gortworst)

Bij mensen gaat de drang naar vrijheid uiteindelijk dwars door hekken en rollen prikkeldraad heen. Voor een bevrijd leven heb je ook een vrije geest nodig. Dat leerde ik bij een boekpresentatie in de Liberaal Joodse Gemeente (LJG) in Amsterdam.

De 'Stichting Joodse Huizen' lanceerde een paar jaar geleden in deze synagoge een boek waarin levensverhalen staan van Joodse mensen die in de oorlog zijn vermoord. Het verhaal begint op hun laatste woonadres en neemt je mee in het vooroorlogse Joodse leven. De serie leest als een papieren monument.

De synagoge staat op een weiland omgeven door sloten. De ingang gaat verborgen achter een hoog hek, voorzien van puntige tanden. Hier klim je niet zomaar overheen. Bij het hek werd ik zorgvuldig gecontroleerd. Ruim honderdduizend Nederlandse Joden zijn in de oorlog vermoord. 'Nooit weer', beloofden we en dan sta je voor zo'n hek. Die belofte is niet ingelost. Onze vrijheid is

nog niet hun vrijheid somberde ik. Hierdoor aangeslagen liep ik de synagoge binnen.

De boekpresentatie verliep goed. De toon was luchtig. Ik dwaalde door het gebouw. Wonderschone architectuur. Mooie kunst aan de wanden. Een en al lichtheid.

Ik raakte aan de praat met een medewerkster van de synagoge. Ze genoot van de drukte. Hoe hield ze dat vol, samenkomen achter zo'n hek? Ze tilde er niet zwaar aan.

'We hebben geen keus.'

Ik hoorde de stem van mijn moeder, die altijd tegen 4 mei verzuchtte, 'Hoe heeft dit toch kunnen gebeuren? Al die mensen, zomaar verdwenen.'

'Het lijkt me verschrikkelijk zo te moeten leven.'

Ze keek me glimlachend aan.

'Het helpt niet elke dag te treuren. Daar heb ik mezelf mee. We werken juist in deze buurt aan meer begrip voor elkaar. Als bouwsteen voor de toekomst.'

Ze vertelde me over het prijswinnende

project 'Leer je burens kennen', waarmee de LJG de eilandencultuur in multi-etnisch Amsterdam wilde tegengaan. Tijdens de bouw van de nieuwe synagoge bezocht de directeur van de LJG haar naaste burens, een vestiging van het ROC.

'Bij wijze van kennismaking, maar ook om duidelijk te maken dat die hekken niet bedoeld waren om ons van hen af te schermeren.'

Na dit bezoek bezochten alle klassen van het ROC de synagoge. Duizenden leerlingen uit Amsterdam, maar ook uit andere delen van het land, volgden.

'We voeren soms intense gesprekken met deze jonge mensen. We zien dat dit bij Islamitische jongeren tot nadenken stemt. We proberen niet de verschillen tussen hen en het jodendom te benadrukken, maar de overeenkomsten. Het Hebreeuws, dat van rechts naar links wordt gelezen, net als het Arabisch. De rituele slacht, de besnijdenis en de voedselvoorschriften.'

Sprakeloos keek ik haar aan. Wat een grootse manier van denken. Juist de mensen

die vermoedelijk vijandig over je denken open en gastvrij tegemoet treden. 'We zien goede resultaten,' zei ze trots. 'Onderzoekers zeggen dat deze bezoeken leiden tot minder negatieve oordelen over het jodendom.'

De synagoge als broedplaats voor wederzijds begrip. Wat een geweldige manier om vrede en vrijheid een stukje dichterbij te brengen. Ik liet mijn gevoel spreken en bedankte haar met een stevige omhelzing.

(<https://www.ljgjansterdam.nl>)